

Wstęp

Oddawana do rąk Czytelników monografia stawia sobie za cel przybliżenie zagadnień związanych z bankowością inwestycyjną. Usługi bankowości inwestycyjnej świadczone są poprzez różne typy instytucji finansowych i kredytowych: od banków inwestycyjnych, poprzez fundusze inwestycyjne i domy maklerskie, aż po banki uniwersalne i depozytowo-kredytowe. Ze względu na wspomniane powyżej brak formalnego przypisania określonego katalogu usług do konkretnego rodzaju instytucji przedstawiony w niniejszej książce opis aktywności banku inwestycyjnego w danym segmencie rynku finansowego można odnieść również do innych typów instytucji świadczących usługi bankowości inwestycyjnej. W dużej mierze za powiązanie zdefiniowanego spektrum usług z konkretnym rodzajem instytucji odpowiadają przyjęte w danym kraju rozwiązania regulacyjne, w tym zwłaszcza zakres wdrożenia koncepcji separującej bankowość inwestycyjną od bankowości depozytowo-kredytowej.

Książka *Bankowość inwestycyjna. Inwestorzy, banki i firmy inwestycyjne na rynku finansowym* jest opracowaniem przygotowanym przez pracowników naukowych Instytutu Bankowości Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie oraz doktorantów finalizujących swoje dysertacje w SGH. W większości przypadków autorzy łączą karierę akademicką z pracą w renomowanych instytucjach finansowych i kredytowych. W publikacji tej przedstawiono główne obszary bankowości inwestycyjnej oraz genezę i prognozowane kierunki jej rozwoju w kontekście globalnego kryzysu finansowego przełomu pierwszej i drugiej dekady XXI wieku. W opinii niektórych ekonomistów kryzys, którego źródłem była zbyt liberalna polityka kredytowa banków w Stanach Zjednoczonych, wsparta nowoczesnymi instrumentami transferu ryzyka, doprowadził do upadku amerykańskiej bankowości inwestycyjnej, stanowiącej fundament i kluczowe ogniwo

globalnej bankowości inwestycyjnej. Autorzy niniejszej publikacji skłonni są raczej przychylić się do schumpeteriańskiej tezy, że zmianom podlega środowisko instytucjonalne, ale nie funkcje systemu finansowego. Stąd, uznając, że instytucje świadczące usługi bankowości inwestycyjnej przyczyniają się do kreowania wartości poprzez transformację ryzyka, a ich pośrednictwo sprzyja efektywnej alokacji kapitału w gospodarce, stawia się tezę, że wprawdzie w nowej konfiguracji instytucjonalno-regulacyjnej, ale wciąż na usługi bankowości inwestycyjnej będzie istniało zapotrzebowanie. Intencją autorów niniejszej monografii jest przedstawienie aktualnego, tj. po upadku Lehman Brothers i reorganizacji amerykańskiej bankowości inwestycyjnej, stanu wiedzy na temat usług bankowości inwestycyjnej.

Książka, dedykowana wykładowcom oraz uczestnikom studiów licencjackich, magisterskich i podyplomowych, złożona jest z jedenastu rozdziałów. Po każdym z nich następuje bibliografia służąca ewentualnemu rozszerzeniu wiedzy Czytelnika w zakresie tematyki poruszanej w danej części książki.

W **pierwszym rozdziale** przedstawiono definicję funkcjonalną bankowości inwestycyjnej, a także jej genezę w Stanach Zjednoczonych i Europie. W tej części opracowania zarysowano również zasadnicze różnice między głównymi modelami systemu finansowego, czyli modelem anglosaskim i niemiecko-japońskim, prezentując uwarunkowania rozwoju bankowości inwestycyjnej w ramach każdego z nich. Przedmiotem analizy uczyniono również *arm's length banking* oraz *relationship banking*, czyli paradygmaty współpracy między bankiem i klientem korporacyjnym, charakterystyczne odpowiednio dla bankowości inwestycyjnej i depozytowo-kredytowej.

Rozdział drugi prezentuje istotę działalności domów maklerskich, zakres usług oferowanych przez tych uczestników rynku kapitałowego oraz zasady przyznawania im licencji. Przedmiotem analizy uczyniono także politykę cenową domów maklerskich oraz kryteria wyboru tego rodzaju instytucji pośredniczącej przez inwestorów. Szczególną uwagę zwrócono również na konstrukcje systemu rekompensat, nadzór nad działalnością maklerską w Polsce oraz na instytucje związane z działalnością firm inwestycyjnych (Izba Domów Maklerskich, Związek Maklerów i Doradców oraz Izba Zarządzająca Funduszami i Aktywami).

Rozdział trzeci poświęcono roli inwestora na rynku kapitałowym, ze wskazaniem głównych determinant decyzji inwestycyjnych, w tym relacji między ponoszonym ryzykiem i oczekiwaną stopą zwrotu. Odrębny podrozdział poświęcono problematyce związanej z zarządzaniem rachunkami papierów wartościowych oraz usługom powierniczym. Rozdział ten zawiera również taksonomię inwestorów na rynku kapitałowym zbudowaną na wybranych kryteriach. W sposób syntetyczny zaprezentowano najważniejsze rodzaje analiz stosowanych przez inwestorów na rynku kapitałowym, czyli analizę fundamentalną, techniczną, międzyrynkową, portfelową oraz behawioralną.

Rozdział czwarty zawiera charakterystykę najważniejszych segmentów rynku kapitałowego w Polsce, zasad i mechanizmów ich funkcjonowania, perspektyw rozwoju oraz wzajemnych zależności. Opis otoczenia regulacyjnego rynku kapitałowego w Polsce służy w tym przypadku zdefiniowaniu ram działalności inwestorów oraz pośredników.

W **piątym rozdziale** opisowi i analizie poddano zadania banków inwestycyjnych na rynku papierów dłużnych: skarbowych, municypalnych i korporacyjnych. Przedstawiono także usługi bankowości inwestycyjnej związane z wyceną emisji, jej plasowaniem w formule oferty prywatnej i publicznej oraz organizacją obrotu papierami dłużnymi.

Rozdział szósty dedykowany jest papierom udziałowym, czyli akcjom. Zawiera opis usług bankowości inwestycyjnej związanych z rynkiem pierwotnym, w tym doradztwem emitentom, oferowaniem akcji, gwarantowaniem emisji, zastosowaniem opcji stabilizacyjnej oraz świadczeniem innych usług po przeprowadzeniu oferty. W ramach usług na rynku wtórnym przedstawiono funkcje: market makera, brokera oraz doradcy inwestora.

Rozdział siódmy poświęcono funkcjom banków inwestycyjnych na rynku instrumentów pochodnych. Na podstawie segmentacji, wyróżniającej rynek giełdowy i pozagiełdowy, zaprezentowano wybrane instrumenty oraz strategie ukierunkowane na zabezpieczenie się przed ryzykiem lub spekulacją.

W **ósmym rozdziale** książki Czytelnik znajdzie opis wybranych technik obrony przed wrogim przejęciem, a także charakterystykę tego segmentu rynku wraz z analizą przesłanek fuzji i przejęć oraz roli instytucji świadczącej usługi bankowości inwestycyjnej, zarówno jako podmiotu wspierającego przejmującego, jak i dążącego do udaremnienia wrogiego przejęcia (działającego na zlecenie dotychczasowych właścicieli).

Zarządzanie tradycyjnymi funduszami inwestycyjnymi i *asset management* to tematyka **rozdziału dziewiątego**. Przedstawiono w nim istotę i typologię funduszy inwestycyjnych, a także zasady prezentacji i oceny ich wyników na tle usług *asset management*.

Dziesiąty rozdział koncentruje się wokół zadań banku inwestycyjnego związanych z obsługą osób zamożnych. Ukazano w niej zasady segmentacji klientów indywidualnych, modele *private banking* i *wealth management* oraz specyfikę usług dedykowanych poszczególnym, wyodrębnionym grupom klientów zamożnych.

Rozdział jedenasty to przegląd informacji związanych z inwestowaniem w sztukę, zaliczanym do katalogu inwestycji alternatywnych, które w dobie napięć na rynkach finansowych stanowią rentowną możliwość ulokowania środków pieniężnych przy jednoczesnej realizacji własnych pasji i zainteresowań kolekcjonerskich. Przedstawiono w nim między innymi genezę i segmentację rynku

sztuki, formy inwestowania w sztukę, najważniejsze indeksy rynku sztuki oraz dynamicznie rozwijający się obszar bankowości powiązanej z rynkiem sztuki, czyli *art banking*.

Opracowanie *Bankowość inwestycyjna. Inwestorzy, banki i firmy inwestycyjne na rynku finansowym* przygotowano z myślą o uporządkowaniu i uaktualnieniu wiedzy z obszaru usług bankowości inwestycyjnej – mamy nadzieję, że w tym zakresie spełnia ono oczekiwania zarówno autorów, jak i Czytelników.

Paweł Niedziółka